

Taalsignalering bij driejarigen door jeugdartsen

Karin Wiefferink¹, Conja Adriaanse¹, Margot van Denderen², Carla van Schie² & Noëlle Uilenburg¹

1. NSDSK 2. JGZ Kennemerland

Inleiding

Een taalontwikkelingsstoornis (TOS) komt voor bij 5-7% van alle kinderen in de leeftijdsgroep 0-7 jaar en vaker bij jongens dan bij meisjes (Tomblin e.a., 1997; Shriberg e.a., 1999). Vroege interventie bij kinderen met TOS kan positieve effecten hebben op de taalontwikkeling van deze kinderen (Roberts & Kaiser, 2011; Broomfield & Dodd, 2011; Law, 2004). Het is daarom van belang kinderen met een (risico op) TOS op jonge leeftijd te signaleren. Het signaleren van een achterstand in taalontwikkeling bij kinderen is één van de kerntaken van de JGZ.

JGZ Kennemerland gebruikt bij het 2-jarigen consult het VTO-taal signaleringsinstrument (VTO 2 jaar). Op de leeftijd van 3 jaar wordt de signalering volgens Van Wiechen uitgebreid met items die bij 3 jaar passen (VTO 3 jaar). Uit retrospectieve analyses van dossiergegevens lijkt VTO 3 jaar niet te voldoen als screeningsinstrument: sommige kinderen waarvan bekend is dat ze een taalontwikkelingsstoornis hebben scoren voldoende op VTO 3 jaar.

Een mogelijk alternatief is de General Language Screen (GLS), een vragenlijst voor driejarigen die bij ouders afgenomen kan worden. De GLS bestaat uit 11 items die vragen naar het taalbegrip, de taalproductie en de verstaanbaarheid. JGZ Kennemerland doet samen met de NSDSK onderzoek naar de bruikbaarheid van de GLS.

Methode

Onderzoeksvraag

Is het screeningsinstrument GLS beter in staat om 3-jarige kinderen (2;11-3;5) met een taalachterstand op te sporen dan VTO 3 jaar?

Onderzoeksgroep

100 kinderen met diverse scores op VTO 2 jaar:

- 40 kinderen met een voldoende score (36)
- 40 kinderen met een twijfelachtige score (24)
- 20 kinderen met een onvoldoende score (8)

Meetinstrumenten

- Retrospectief dossieronderzoek
- Screening: VTO 3 jaar, GLS
- Diagnostiek: Schlichting taalbegrip en Schlichting taalproductie (woordontwikkeling en zinsontwikkeling)

Analyse

De sensitiviteit en de specificiteit van het VTO-3 jaar en de GLS is berekend aan de hand van de Schlichting test voor woordontwikkeling.

Voorlopige resultaten

- De sensitiviteit van zowel de GLS als het VTO 3 jaar is laag.
- Met de GLS behalen meer kinderen een onvoldoende uitslag dan met het VTO 3 jaar, maar geeft vaker onterecht een onvoldoende score.
- Een strengere afkapwaarde verhoogt de sensitiviteit van beide instrumenten, echter de specificiteit neemt fors af.

Sensitiviteit en specificiteit VTO 3 jaar en GLS

	Afbreeknorm	Sensitiviteit	Specificiteit
VTO 3 jaar	Score 0-2 onvoldoende	29%	100%
GLS	Score >2 onvoldoende	41%	94%

Sensitiviteit en specificiteit VTO 3 jaar en GLS bij een strengere afkapwaarde

	Afbreeknorm	Sensitiviteit	Specificiteit
VTO 3 jaar	Score 0-3 onvoldoende	41%	94%
GLS	Score >1 onvoldoende	59%	84%

Aantallen geïncludeerde kinderen

Participanten	
Aantal	68 kinderen 32 jongens, 36 meisjes
Gemiddelde leeftijd	37,5 mnd
Range	34-41 mnd
Taal	52 eentalige NL-sprekende kinderen 16 meertalige kinderen, beste taal NL (10 simultaan, 6 sequentieel)

Discussie

- De resultaten betreffen voorlopige bevindingen. Het onderzoek dient nog afgerond te worden. Zoals uit de tabel blijkt, heeft nog slechts een klein aantal kinderen met een onvoldoende score op VTO 2 jaar deelgenomen aan het onderzoek.

Referenties

- BROOMFIELD, J. & DODD, B. (2011). Is speech and language therapy effective for children with primary speech and language impairment? Report of a randomized control trial. *International Journal of Language and Communication Disorder*, 46(6), 628-640.
- LAW, J., GARRET, Z. & NYE, C. (2004). The efficacy of treatment for children with developmental speech and language delay/disorder: A meta-analysis. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 47, 924-943.
- ROBERTS, M.Y. & KAISER, A.P. (2011). The effectiveness of parent-implemented language interventions: A meta-analysis. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 20, 180-199.
- SHRIBERG, L.D., TOMBLIN, J.B. & McSEENY, J.L. (1999). Prevalence of speech delay in 6-year-old children and comorbidity with language impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 42, 1461-1481.
- TOMBLIN, J.B., RECORDS, N.L., BUCKWALTER, P., ZHANG, X., SMITH, E. & O'BRIEN, M. (1997). Prevalence of specific language impairment in kindergarten children. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 40, 1245-1260.